

PODSUMOWANIE

Rozprawa podejmuje problematykę kościelnego mecenatu artystycznego w diecezji warmińskiej, przypadającego na czas odbudowy biskupstwa po wojnach szwedzkich i jednocześnie systematycznego wprowadzania zaleceń soboru trydenckiego w zakresie sztuki kościelnej. W rozdziale I rozpatrywany jest wątek fundacji biskupich i opieki poszczególnych infułatów nad sztuką sakralną w diecezji, w ujęciu chronologicznym. Analiza zachowanych dzieł sztuki i informacji źródłowych ma za zadanie scharakteryzować sposób pozyskiwania nowych dzieł, a także motywacje fundatorów i zakres ich kontaktów artystycznych. Wywód wykazał, że działalność ta uzależniona była od okresu sprawowania funkcji na Warmii, sytuacji historyczno-politycznej, a także uposażenia i gustu darczyńców. W kilku wybranych przypadkach omówione zostały prywatne zainteresowania kolekcjonerskie.

Rozdział II zasadniczo odpowiada pierwszemu pod względem ujęcia chronologicznego, jednak wątki tu poruszane skupiają się na idei mecenatu zbiorowego warmińskich kanoników jako wspólnoty kościelnej elity diecezji. Fundacje do katedry we Fromborku i kolegiaty w Dobrym Mieście pogrupowane zostały dziedzinowo, co pozwoliło na zaobserwowanie zależności powstających dzieł od potrzeby odbudowy zniszczonych świątyń i jednocześnie wymogu wprowadzania zaleceń posoborowych odnośnie sztuki kościelnej.

Rozdział III koncentruje się na fundacjach artystycznych związanych z zakonem jezuickim na Warmii, a także legatami duchowieństwa niższego rangą. Podejmuje też wątek oddziaływania mecenatu biskupiego i kanonickiego na pozyskiwanie dzieł sztuki w mniejszych świątyniach. Wyodrębniono tu cechy charakterystyczne mecenatu jezuickiego, ideowo sytuujące go niejako poza tradycją regionalną i skupiającego się wokół budowania własnej tożsamości zakonu.

Syntetyczne podsumowanie rozprawy zawiera ocenę jakości fundowanej sztuki. Omówiony tu został przede wszystkim zakres kontaktów artystycznych, a także zjawiska będące następstwem mecenatu, tzn. wpływ na rozwój lokalnych warsztatów artystycznych, opieka nad poszczególnymi artystami oraz pojawienie się dzieł wyróżniających się klasą artystyczną, np. szczególnie cennych importów. Uwypuklone zostały też zostały cechy szczególne mecenatu kościelnego na Warmii, wyróżniające go na tle podobnych zjawisk w kilku XVII-wiecznych biskupstwach. Wywód wykazał, że mecenat artystyczny duchowieństwa warmińskiego w XVII stuleciu zasadniczo nie odbiegał od standardu

artystycznej reprezentacji w Kościele. Tym niemniej, można w jego ramach wyróżnić cechy szczególne, co sprawia że w pewnej mierze wyróżniał się on na tle diecezji sąsiednich.

SUMMARY

The aim of the dissertation is to characterize the artistic patronage in the diocese of Warmia during the rebuilding of the bishopric after the Swedish wars and the systematic implementation of the recommendations of the Council of Trent in the field of ecclesiastical art. Chapter I deals with the topic of the episcopal foundations and the care of following bishops over the art, in chronological terms. The examination of preserved works of art combined with analysis of archival information is supposed to indicate the method of acquiring new objects, as well as the impulse and range of artistic contacts. The reasoning indicated that this activity was directly dependent on the duration of holding episcopal rule over diocese by following individuals, the historical and political situation, as well as the salary and taste of the donors. In a few selected cases, private collectors' interests were discussed.

Chapter II basically corresponds to the first one in terms of chronology, but the topics discussed here focus on the idea of collective patronage of Warmian canons as the ecclesiastical community of the diocese's elite. Foundations for the cathedral in Frombork and the collegiate church in Dobrze Miasto were grouped in terms of art categories, which allowed to observe the dependence of the created works of art on the need to rebuild damaged churches and at the same time the requirement to introduce new recommendations regarding ecclesiastical art that were desirable after the Council of Trent.

Chapter III focuses on artistic foundations related to the Jesuit order in Warmia, as well as the legacies of parish clergy. It also takes up the topic of the influence of bishop and canon patronage on the acquisition of works of art in smaller churches. Characteristic features of Jesuit patronage were distinguished here, ideologically situating it outside the regional tradition and focusing on building own identity of the Jesuit order.

A synthetic summary of the dissertation attempts to classify the ecclesiastical art funded in Warmia in terms of quality. First of all, the range of artistic contacts is discussed here, as well as specific phenomena resulting from patronage in general, i.e. the influence on the development of local art workshops, patronage of individual artists and acquiring of works renowned for their artistic class, like particularly valuable imports. The special features of church patronage in Warmia were also emphasized, distinguishing it from similar phenomena

in several seventeenth-century bishoprics. The dissertation showed that the artistic patronage of the Warmian clergy was not substantially different from the standard of artistic representation of the Church elite in the 17th century. Nevertheless, several special features of this patronage to a certain extent made it stand out from other dioceses.